

Gorenjec

Uredništvo in uprava je v Kranju, Strossmayerjev trg št. 1. Telefon št. 75 „Gorenjec“ izhaja vsako soboto. Dopise sprejema uredništvo do srede zvečer. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. — Naročnina za „Gorenjca“, celoletno 40 Din, polletno 20 Din, četrtletno 10 Din, posamezna številka 1 Din.

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Delo zastopnikov našega okraja v bankskem svetu

Pretekli teden je zboroval v Ljubljani banski svet. Kakor znano zastopajo naš srez v bankskem svetu trije člani in sicer gg. Ivan Brodar, posestnik iz Hraštja in bivši narodni poslanec Ivan Majeršič, načelnik zadruge „Runo“ iz Tržiča in dr. B. Sabothy iz Kranja.

Zaenkrat nameravamo delo, ki ga je ta delegacija opravila v korist našega sreza le pregledno označiti, posamezna važnejša dela pa bomo v bodoče postopoma obširneje opisali.

Vsi trije člani bankskega sveta so povdarjali, da tvori naš okraj gospodarsko enoto, ki se med seboj tako dobro izpopolnjuje, da je vsled tega gospodarsko krizo splošno še razmeroma dobro prenašal, dokler ga niso sankcije, ki so uničile na mah vso lesno kupčijo, spravile v sedanjo veliko stisko. Složno so nastopili proti vsakemu umetnemu razdvajanju te gospodarske enote, katero so skušali gotovi krogi umetno uveljaviti posebno med mestom in okolico, kar je prišlo do političnega izraza pod zloglasnim JNS režimom v svojem višku ob šenčurskih dogodkih, ki so imeli svoj izvor v Kranju samem, ter tem dogodkom sledečih preganjanjih, a tudi v gospodarskih persekucijah s trošarino, ki jo je uvedlo mesto Kranj in jo je okoliški kmet tako odločno odklonil.

Ker se je položaj našega kmeta vsled popolnega zastoja v lesni kupčiji v zadnjem času tako zelo poslabšal, imel je važno pa tudi težko dolžnost gospod. Ivan Brodar, ki si je predvsem nadel nalogo, da štiti naše kmečke interese, četudi ni prezrl ostalih. Takoj v začetku zborovanja je v zelo obširnem eksponzu natančno in izčrpno orisal sedanje, naravnost obupno stanje kmečkega prebivalstva, zlasti v onih predelih našega okraja, v katerih je dajala prebivalstvu kruh kupčija z lesom. Koncem svojega uvodnega govora je stavil strokovno utemeljeno resolucijo o ustanovitvi kmetijske zbornice, ki je našla veliko odobravanje pri celem zboru. Tudi pozneje je skoraj pri vsakem poglavju proračuna povzel svoje besede in se z vso vnetostjo zavzemal za interese celega okraja tako, da je za mnoge kraje dosegel uspehe. Iz vidika kmečkega človeka je strokovno obdelal vsa težja gospodarska vprašanja, kakor zadolžitev in razdolžitev kmeta, kmečko zaščito davke in davščine, ki tarejo kmeta; obširno je razpravljal o združništvu, ki naj bo hrbljenica kmečkega gospodarstva, o cepljenju živine, o potrebi ureditve planšarstva. Utemeljeval je po-

trebo kmetijske šole na Gorenjskem in ni dvoma, da se bo ta prepotrebna šola za celo Gorenjsko tudi dosegla. Iz načelnega stališča je razpravljal o trošarini, zlasti o oni, ki jo je uvedel Kranj in ki je delala kmečkemu prebivalstvu veliko sitnosti. Pri poglavju o cestah se je zavzemal zlasti za poddržavljenje jezerske ceste, dalje, da se opuščene banovinske ceste zopet uvrste med banovinske itd. Opozarjal je na prekomerno izrabo ceste Senčur — Kranj, potem pa na regulacijo vode in na regulacijo cest v škofjeloškem okraju, za napravo novih cest ter posebno toplo priporočil gradnjo ceste Selce—Bohinj. Obširno je obdelal tudi gradnje vodovodov v našem srezu, opozarjal na načrte, ki so bili izdelani že leta 1914, kakor Kovor in Podbrezje. Zavzemal se je pa tudi za cerkljanski in kranjski vodovod. Brezposelnost je postala za našega kmeta nevarna nadloga, ki terja neprimerno velike socialne davkatve, zlasti od kmeta na vasi. Dalje se je zavzemal za podporo oškodovancem po zadnjem viharju in še mnoge druge stvari.

Nič manj energično in uspešno ni zastopal interesov delavstva gospod. Majeršič, ki je odkrival mnoge krivice, ki se gode delavstvu, vendar pri tem ni pozabil tudi drugih slojev, tako na primer kmetov, ki so težko prizadeti po lovskem zakonu ter onih, ki so oškodovani po zadnjem viharju.

Zastopnik mesta Kranja je povdarjal povezanost mesta z okolico. Pri razpravi o kmečkem kreditu se je dotaknil šenčurskih dogodkov, s katerimi so hoteli politični spekulanti v Kranju izpodkopati našemu kmetu ugled pred državo in ga napraviti za izdajalca domovine. V obrambo dobrega imena našega kmeta ter proti persekucijam, ki so jih uvedli gotovi krogi v eksploatacijo teh dogodkov v svojo osebno korist, je nastopilo celokupno kranjsko delavno in pridobitno meščanstvo, kar so dovolj jasno pokazale številke pri zadnjih volitvah. Režim se je v Kranju obdržal le še s pomočjo uradnikov, ki jih je pa v zahvalo najbolj ponižal. Obširno je poročal o industrializaciji Kranja, o porastu davčne moči, o občinskem gospodarstvu, občinski trošarini, o denarnih zavodih v kranjskem okraju, zlasti o mestni hranilnici, o likvidnosti teh zavodov, za kar je stavil konkretne predloge in o kmečki zaščiti. Pri razpravah o javnih delih se je obširno pečal z žalostnim stanjem kranjskega vodovoda in v zvezi s tem vpra-

šanjem o novem kranjskem kopalšču. Razširitev kranjskega vodovoda je zagotovljena in se z deli takoj pomladi že prične.

Tudi je objasn timer vprašanje novega mostu čez Kokro ter boljše zvezo Kranja s svojim zaledjem. Banska uprava bo še tekom leta to vprašanje preštudirala in napravila načrte. Pričakovati je, da se v doglednem času zveže Kranj s Hujami z novim mostom. Pri ostalih potrebah je pokazal na ogromen porast davčne moči kranjskega sreza s številkami, ki jih prinašamo na drugem mestu v našem listu, na kar čitatelje posebej še opozarjamo, ker bomo o tem predmetu še obširneje pisali. Dalje je zastop-

nik našega mesta obširno razpravljal o potrebah tekstilne šole, podajal resničen historijat tega učnega zavoda in utemeljeval potrebo po znatni razširitvi zavoda na vse potrebne oddelke, da postane zavod popoln, pokazal pa tudi za vir dohodkov. O tekstilni šoli bomo prinesli v kratkem še izčrpno poročilo. Z vprašanjem o zaposlitvi brezposelnih ter zaposlitvi tujcev je obravnaval tudi potrebo javne borze dela, katero dobi Kranj v kratkem.

Koncem našega poročila ugotavljamo dejstvo, da je sporazumna gospodarska fronta ter složno delovanje našega zastopstva rodilo lepe pozitivne uspehe.

Kranjski občinski proračun za leto 1936—37

IZDATKI

1-1 Prejemki občinskih uslužbencev. Delovodja Din 36.000; Pomožni delovodja Din 8.400; Služitelj Din 14.400; 2 pragm. uradnika Din 48.600; občinski ekonom Din 16.800; Monter Din 24.000. 1-2 Oseba in imovinska varnost. Režari (5) Din 77.400; nočni čuvaji Din 12.000.

1-5 Kmetijstvo, živinoreja in gozdarstvo: Zivinozdravnik Din 24.000; Zivinooglednik Din 5.200; konjač 1.200.

1-6 Narodno zdravje: Babica (2) 4.800.

1-9 Občinsko gospodarstvo: Upravitelj občinske imovine Din 12.600; tehtničar Din 3.000.

2. Pokojnine: Milostnina Gogalu Ivanu Din 7.200.

3. Posebne nagrade in doklade: Nagrade Din 16.000; cerkovniku Din 1500; grobokopu Din 500; knjižničarju narod. čitalnice Din 12.000.

7. Materialni izdatki: Potni in prevozni stroški Din 10.000; pisarniški material Din 10.000; kurjava pisarn in drugih pisarn 12.000; razsvetljava pisarn Din 4000; čiščenje pisarn D 3600; Službeni list in Samouprava Din 1000; poštna, telegrafske in telefonske pristojbine in naveljavanja telefona Din 2000; stroški nabora Din 600; članarina za Župansko zvezo Din 600; vzdrževanje kopaljšča Din 600; bolniško zavarovanje uslužbencev Din 30.000; pokojninsko zavarovanje uslužbencev pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani Din 9720; vojaške zadeve: knjige in drugo Din 3000.

8. Oseba in imovinska varnost: Vzdrževanje sreskega načelstva Din 13.200; vzdrževanje policije Din 12.000; prispevek gasilnim društvom Din 10.000; vzdrževanje gasilskih čet Din 15.000; javna razsvetljava Din 70.000; centr. prižiganje Din 15.000; odgonstvo Din 1000; požarni ogledi Din 1800; protiplinška obramba Din 10.000.

9. Narodna prosveta: Narodna šola v Kranju Din 97.000; najemnina tekstilne šole Din 40.000; snaženje tekst. šole in drugo Din 2000; sokolsko letno telovadišče Din 2000; podpora sokolskim četam Din 10.000; podpora drugim kulturnim društvom Din 5000; podpora gledališčem Din 5000; dijaške podpore (Dijaški kuhinji) Din 7000; glasbena šola Din 6000; Rdeči križ Din 500; javna ljudska knjižnica Din 4000. Podpora: Hidroteh. institutu Din 1000; šahovskemu klubu Din 500; Prosvetnemu društvu Din 2000; Farni knjižnici Prosvetnega društva Din 2000; Jugosl. akad. društvu Din 500; Strok. skupini delavstva in mlad. zvezi JSZ Din 1500; akademikom, ki se pečajo s studijem mest Din 500; Jugosl. strok. zvezi Din 1000; Strelski družini Din 1500; stegu skavtov Din 500; klubu „Poljana“ Din 500; Združenje vojnih invalidov Din 1000; Dij. zavodu Din 1000; klubu korošk. Slovencev Din 200; Narodni strok. zvezi Din 2000; soc. sklada Jadran, strazhe Din 1000; Cir. Met. družbi v Ljubljani Din 500; Glasb. društvu Din 2000; „Korotanu“ Din 3000; Del. podpornemu društvu Din 500; Gor. rejec malih živali Din 500.

10. Finančna stroka: Odplačilo dolgov Din 56.000.

11. Gradbena stroka: Vzdrževanje in poprava občinskih cest Din 130.000; skropljenje cest: bencin in drugo Din 40.0000; kidanje snega Din 20.000; vzdrževanje in poprava občinskih zgradb Din 60.000; naprava regulacijskega načrta Din 25.000; vzdrževanje živinskega trga Din 3000; vzdrževanje drž. ceste Din 3980; kanalizacija Din 25.000; Vodovodni odbor: a) redni prispevek Din 26.679; b) amortiz. fond Din 2775; nabava novih klopi za prestol. park Din 2000; zgradba stopnic pri zdravst. domu Din 15.000; razširjenje vodovod. omrežja Din 20.000.

12. Kmetijstvo, živinoreja in gozdarstvo: Prispevek občinskemu kmetijskemu skladu Din 500.

13. Narodno zdravje: Novo pokopališče (nakup sveta) Din 15.000; nabava zdravil in cepiva Din 1000; najemnina poliklinike Din 2000; pobiranje jetike Protituber. ligi Din 1000; prispevek za praznič. tečaje Din 2000; Protituberkulozna liga v Kranju Din 1000.

14. Socialno skrbstvo: Prispevek ubožnemu skladu Din 98.951; Bednostni sklad Dravske banovine Din 8000; podpore brezposelnim Din 10.000; podpora Vincencijevi družbi Din 1000; podpora Kolu jugoslov. sester Din 1000.

15. Trgovina, industrija, obrt in turizem: Prispevek obrtni nadaljevalni šoli Din 15.000; Trgovski šoli Din 10.000; podružnici S.P.D. Din 2000; čiščenje in olepšava kraja ter ohranitev domačih spomenikov Din 4000.

16. Občinsko gospodarstvo: Vzdrževanje Šmarjetne gore 7000; starega drevoreda Din 5000; davki Din 35.000; zavarovalnina Din 15.000; vzdrževanje obč. tehtnice Din 2000; vzdrževanje kopaljšča Din 91.000; vzdržev. klavnice Din 30.000; ribarska taksa Din 3635; najemnina kontrole sodov Din 4800.

18. Nepričakovani stroški: Kredit za nezadostno preliminirane materialne izdatke po vseh strokah proračuna Din 25.000; kredit za nepričakovane materialne izdatke po vseh strokah proračuna Din 25.000; naložba za šolski fond Din 100.000.

Skupaj Din 1.724.738

DOHODKI

1. Občinska doklada: Na vse državne neposredne davke 35 odst. Din 933.639

2. Občinske trošarine: Vino, vinski mošt 250.000; pivo Din 40.000; žganje Din 60.000; meso, užitnina in oglednina Din 70.000.

3. Občinske takse: Takse od 3-1 do do 3-22 Din 20.000; sejmina Din 17.500; tržnina in tržna davščina Din 47.000; tehtarina Din 30.000; vodarina Din 90.000; stojnice na mestnem trgu Din 5000; 7% obresti od drž. invest. posojila Din 875; obresti Priv. agrar. banke Din 300; povrajene obresti od posojila „Preyole Din 56.000.

4. Dohodek od posestev: Najemnina poslopij Din 34.600; zakupnina lova in ribolova Din 10.000; obč. klavnice Din 60.900.

6. Razni nepričakovani dohodki: razni dohodki Din 10.000.

Skupaj Din 1.734.914

POPRAVEK

Cenjenemu uredništvu

tednika „Gorenjec“

Kranj

Strossmayerjev trg št. 1

Z ozirom na članek z naslovom „Kaj pa to...?“, ki je objavljen v št. 7, leto XX Vašega lista z dne 15. februarja 1936 na 1. strani na 2. mestu, zahtevam, da po določilih čl. 26—29 zakona o tisku objavite sledeči

POPRAVEK:

1) Ni res, da je Glavna zaloga piva v Kranju, katere lastnik je kranjski podžupan g. R. Mayr, prikrija večjo množino piva, ki ga ni prijavila mestni občini in za katero ni plačala občinske trošarine.

Nasprotno je resnično, da jaz kot založnik sploh nisem zavezan plačevati občinske trošarine na pivo in je zato tudi nikdar nisem plačeval, nego da je trošarinski subjekt gostilničar napram občini, v kateri se stoji pivo konzumentom; če pa nisem subjekt občinske trošarine, naravno tudi nisem mogel prikrajšati za trošarino na pivo niti občine Kranj niti kake druge občine.

2) Ni res, da je bilo to prikrivanje prijavitelju mestni občini v Kranju, pa da je predsestvo občine Kranj oprostilo g. podžupana krivde, plačevanja neplačane trošarine in kazni za to in da menda „gre za veliko vsoto 80.000 Din, ki bi jo morala dobiti blagajna mestne občine.“

Resnično je nasprotno, da sploh ne gre za neplačano trošarino in kazni, ki bi pripadala blagajni mestne občine Kranj; zato me je tudi občinska uprava v Kranju oprostila le iz stvarnega razloga, da ni podan dejanski stan prikrajše občinske trošarine, ker občina ne sme pobirati trošarine od trgovskega prometa in ker je tudi dokazano, da se sporna količina piva niti ni potrošila na ozemlju občine Kranj.

Resnično je nadalje, da pri vsej stvari gre zgolj za razlaganje in izvajanje nekih kontrolnih odredb kr. banske uprave glede prometa s pivom, in da bo v tem pogledu izrekla svojo končno besedo nadzorno oblastvo, to je dravska finančna direkcija v Ljubljani.

V Kranju, dne 19. 2. 1936.

Mavrilj Mayr

Pripombe k kranjskemu občinskemu proračunu

Dr. Anton Megušar je na zgornji proračun kranjske občine poslal sledeče pripombe:

V smislu § 96 zakona o občinah vlagam kot plačevalec neposrednega davka v Kranju k predloženemu osnutku občinskega proračuna za leto 1936/37 sledeče

pripombe:

1) Predvidene so posebne nagrade v znesku Din 16.000 ne da bi se bilo označilo, komu se bodo te nagrade delile. Ker je v isti partiji predvidena tudi nagrada knjižničarju Narodne čitalnice v znesku Din 12.000, ki ni uslužbenec občine in občina tudi po zakonu ni dolžna vzdrževati knjižničarja Narodne čitalnice, obstoja upravičena bojazn, da se ne bi nagrada glede katere ni navedeno, korau naj pripada, izplačala osebam, ki nimajo z občino nobenega poela. Vsekakor bi bilo treba pojasniti v proračunu, komu in zakaj je predvidena nagrada. Za knjižničarja Narodne čitalnice predvidena nagrada pa naj odpade iz razlogov, ki jih bom spodaj povedal.

2) Predviden je prispevek gasilnim društvom v znesku D 10.000 in povišani

stroški za požarne ogleda od 600 na 1800 Din ne da bi bilo povedano, zakaj naj bi požarni ogledi v tem proračunskem letu več stali kot preje. Občinski upravi je tudi dobro znano, da ima gasilska četa v Kranju precejšnje premoženje ter da ne potrebuje nobene podpore. Prispevek za gasilno društvo naj odpade, stroški za požarne ogleda naj se znižajo na lansko letno postavko.

4) Predvidena je podpora javni ljudski knjižnici v znesku Din 4.000 in drugim kulturnim društvom v znesku Din 5.000, gledališču narodne čitalnice v znesku Din 5.000, glasbeni šoli Din 6.000 glasbenemu društvu Din 2.000, Korotanu Din 3.000, Narodni strokovni zvezi Din 2.000, sokolski četi Din 10.000 in sokolskemu telovadišču Din 2.000 tako da znašajo vse te nagrade in podpore skupno Din 78.900.

Ako se primerja te nagrade in podpore, ki so verjetno predvidene onim društvom in institucijam, ki so naklonjene sedanjemu večini občinskega odbora, s podporami in prispevki, ki so jih dobila vsa druga nacionalna socialna in kulturna društva in zavodi, potem se vidi, da ostala društva in zavodi niso bili vpoštevani v osnutku v razmerju

njihovih potreb in obsežnosti ter pomena njih kulturnega in socialnega delovanja.

Tako je predvideno v osnutku n. pr. za Prosvetno društvo v Kranju le Din 2.000, za farno knjižnico le Din 2.000, za Delavsko podporno društvo le Din 500, za Jugoslovansko strokovno zvezo le Din 1000, za Mladinsko zvezo le Din 1.500, za Vincencijevo konferenco le Din 1000, vse skupaj torej zgolj Din 8.000 torej približno desetinko gornjega zneska, četudi ta društva in korporacije v najmanj toliki meri vršijo kulturno in socialno poslanstvo, kakor ga vršijo ona društva in korporacije, katera so v osnutku tako izdatno preskrbljena.

Opozorjam tudi na veliko razliko med dotacijo Dijaški kuhinji, ki znaša 7.000. — Din in med dotacijo Dijaškemu zavodu, ki znaša le 1.000. — Din. To razlikovanje ni stvarno utemeljeno.

Principijelno bi se smela podpirati iz javnih sredstev le karitativna društva in korporacije ter kvečjemu še ona kulturna in nacionalna društva, v kolikor so iz javnih ozirov potrebna in v kolikor se ta društva tudi pri največji

delavnosti sama ne bi mogla vzdrževati. Mnenja pa sem, da so taka društva potrebna podpore le v začetkih ali pri posebnih okoliščinah, niso pa vredna podpore redoma. Društvo, ki ni toliko delavno in tako skrbno ne gospodari, da ne bi moglo s svojimi dohodki in s prispevki svojih članov vzdrževati finančnega ravnotežja ter vršiti stavljenе naloge, ni vredno, da obstaja in je boljše, da se čimprej razdruži. Le društvo, ki ima delavne člane in ki zna tako gospodariti, da se samo vzdržuje, je življenja sposobno in v slučaju kake večje potrebe tudi podpore vredno.

V osnutku proračuna pa ni predvidena nobena podpora stvabeni zadrugi „Delavski dom“ v Kranju, ki vrši visoko karitativno in socialno delo, kakor tudi ni predvidena nobena podpora sirotišnici, ki istotako vrši gori označeno nalogo.

Osnutek je torej v principu pogrešen, vsaj v kolikor se tiče predvidenih nagrad in podpor.

Kranj, dne 18. februarja 1936.

Dr. Megušar Anton.

Davčna moč kranjskega sreza

Pri zadnjem zasedanju banskega sveta so vzbudila veliko zanimanje izvajanja zastopnika kranjskega mesta, ko je navajal izredno visoke davčno

moč kranjskega sreza in iz tega izvajal potrebo po višjih dotacijah iz banovinskega proračuna, kakor so bile dosedanje.

Davčna moč kranjskega sreza je vsled industrializacija kranjskega mesta presenetljivo porasla ter zavzema danes samo oni del okraja, ki spada pod dav-

čno upravo Kranj in ki šteje komaj ca. 50.000 prebivalcev brez škofjeloškega dela sreza, tretje mesto v dravski banovini in sicer takoj za Ljubljano in Mariborom.

Leta 1925. je plačal celi okraj, to so sodni okraji Kranj, Tržič in Škofja Loka skupaj na direktnih davkih ca. 3.300.000 Din. Radi lažjega pregleda navajamo le zaokrožene številke.

Leta 1929. smo dobili nov davčni zakon. Tedaj se je kranjski okraj razdelil na davčno upravo Kranj in Škofja Loka, ker se je tržiška davčna uprava združila s kranjsko. Tega leta je dosegla brez dvoma gospodarska konjunktura svoj višek in je od tedaj naprej stalno nazadovala.

Leta 1929 se je plačalo pri davčni upravi v Kranju na direktnih davkih že Din 7.542.000 v Škofji Loki pa le Din 1.890.000.

Leta 1935 pa je bilo v Kranju predpisane direktnega davka celih Din 28.095.000 v Škofji Loki pa Din 2.170.000.

Davki, ki so se plačali pri davčni upravi v Kranju.

	zemlj.	zgrad.	pravl.	draž. d.	rent. d.	luks. d.	pos. d.	usluž. d.	vojnica	1% dop. d.
1. 1929	1.121.000	547.000	1.582.000	63.000	475.000	—	2.730.000	1.024.000	—	—
1. 1930	1.098.000	520.000	1.927.000	211.000	679.000	—	3.397.000	1.257.000	—	—
1. 1931	951.000	689.000	1.741.000	673.000	775.000	—	3.718.000	1.210.000	—	—
1. 1932	637.000	769.000	1.072.000	398.000	859.000	—	3.917.000	1.281.000	—	—
1. 1933	885.000	1.315.000	1.828.000	98.000	898.000	2.568.000	9.329.000	1.401.000	—	—
1. 1934	936.000	963.000	3.055.000	828.000	709.000	2.842.000	11.135.000	1.538.000	—	—
1. 1935	838.000	1.198.000	2.870.000	5.124.000	854.000	3.077.000	12.621.000	1.807.000	126.000	119.000
v Škofji Loki										
1. 1929	650.000	80.000	499.000	8.000	20.000	—	478.000	146.000	—	—
1. 1935	479.000	232.000	325.000	63.000	96.000	1.500	871.000	74.000	21.000	8.000

Gorenjci nosijo TIVAR-Jeve obleke, ker so dobre in poceni

TIVAR OBLEKE

Lawžar Jurij:

Junaška doba Slovencev

Zgodovinska povest iz 15. stoletja. Godi se na Gorenjskem ob času turških vpadov.

(Nadaljevanje)

„Ti, Balant!“ ga je pozval nekega jutra Grašič.

„Kaj bi radi, oče? je vprašal župana.

„Veliko slišimo o kmetijskih uporih na Koroskem in tudi v naših krajih. Ti imaš dobre noge in taneč sluh, kaj če bi šel v Ljubljano in nam prinesel zanesljivih poročil o punktu? Ne verjamem vsega, kar pripoveduje ta in oni. Na jasnem hočem biti, kako je s to rečjo.“

„Prav rad grem“ — je odvrnil Balant.

„Dobro“ — je pritrdil Grašič. „Tri dni ti dam časa, da poižveš kaj več. Mati in Lenca ti bosta pripravili hrano, da jo poneseš s sabo. Nočem, da bi se ti slabo godilo na poti. Od mene pa dobiš denar, da ne boš hodil s praznimi žepi po svetu. Dobro poslušaj, kar ti bodo pripovedovali. Težko te bom pričakoval nazaj.“

Balant je odšel se tisti dan iz Križev in zvečer je bil že v Ljubljani. Mešal se je med ljudi, vlekel na ušesa njih pogovore ter natanko izpraševal, kar mu ni bilo dovolj jasno. Tretji dan se je vrnil s polnim košem novic v Križe.

„Mi malo vemo, kaj se godi drugje“ — je pripovedoval županu. „Razložil bom vse po pravici. Reči pa moram kar naprej, da so novice veliko hujše kakor smo si domišljevali.“

„O!“ — se je začudil župan. „Torej?“

„Najhujše je na Kočevskem in v okolici Novoga mesta. Na Kočevskem je bil velik zatiralec kmetov plemenitaš Jurij Thurn. Z vso strogostjo je iztirjeval davke od podložnikov. Se na slabšem

glasu je bil njegov valpet Stržén. Ko so se kmetje vzdignili zoper krivice, je ukazal Thurn nekaj kmetov zapreti in celó usmrtiti. Toda razkačeno ljudstvo je napadlo grad v Kočevju ter ubilo Thurna in njegovega valpta Stržena.“

„Strašno!“ je vzkliknil Grašič.

„Povedal bom še veliko več“ — je dejal Balant. „Blizu Novoga mesta je grad Mehovo. Grad sta imela v zakupu brata — kako sta se že pisala — ja, Mindorfarja. Zelo trdo sta delala s podložniki, zato ju je tudi zadela huda kazen. Razkačeni kmetje so oba ubili s kosami in s cepci ter na vrh še nekaj druge grajske gospode. Trupla so zmetali čez grajski zid v globočino. Mater obeh Mindorfarjev in njuni dve hčeri po so napravili v kmetško obleko. Peljali so jih na polje, in prisilili, da so morale ves dan delati, češ, naj poskusijo, kako trdo je kmetško delo. Še hujše so se maščevali kmetje na Spodnjem Štajerskem, kjer jih je zbranih že več tisoč. V nekem kraju so podkopali zid in vdrli v grad. Graščak se je hotel s svojo družino rešiti, toda grajski most, ki je bil podžagan, se je vdrl pod njimi. Vsi so popadali v jarek in tukaj so jih kmetje pobili, nataknili njih glave na sulice in nosili okrog, trupla pa so pustili nepokopana.“

„Nehaj že pripovedovati!“ — je rekel Grašič Balantu. „Težko poslušam take grozovitosti.“

„So že zaslužili“ — je odgovoril Balant. „Pritisk rodi pritisk. Kakor ti meni, tako jaz tebi.“

„Saj smo vendar kristjani“ — je odvrnil župan.

„Tudi na Gorenjskem in prav v naši bližini se nekaj pripravlja“ — je nadaljeval Balant.

„Sem že slišal“ — je pripomnil Grašič — „vsega pa menda še ne. Hvalim Boga, da ni nihče moji občanov med zarotniki.“

„Tudi jaz nobenega ne poznam“ — je dejal Balant. „Ne daleč od Križev je pa vas, kjer se zbirajo nezadovoljneži.“

„Pustiva to“ — je zavrnil Grašič Balanta. „Kakor si bodo postlali, tako bodo ležali.“

„Mislim, da o tem že veste“ — je rekel Balant in končal svoje pripovedovanje.

Vas, ki jo je omenil Balant je bila sv. Lucija med Gutenbergom in Begunjami. V tem kraju je imel svoje posestvo kmet Klander, ki je bil — kdove zakaj — zelo gorak graščakom. Menda ni bil prav normalen človek, kljub temu pa vpliven mož. Od daleč so hodili k njemu enakomisleci kmetje in se razgovarjali z njim, kako bi s skupnimi močmi padli po gospodi, Klander si je domišljeval, da ga je sveti Duh razsvetlil. Kmetom je blagoslavljal križe, molke in podobe kot dušno pomoč v vojski. Njegov posebni zaupnik je bil „krofasti krojač“ iz Radovljice, suh mož kakršni so po navadi krojači. Imel pa je jezik. Kdor zna dobro govoriti, pripravi marsikoga, da mu verjame. Ta dva sta šela za svoje prišaste prav veliko kmetov, pripravljenih vse storiti, kar jim bosta svetovala. Zarotnikov je bilo vedno več. Kmetška zveza je močno narasla po Gorenjskem, ker so se tudi kmetje iz doline pridružili Blejcem in Bohinjcem. Iz radovljiškega okraja je šlo navdušenje za vojsko zoper grajščake v kranjsko, kanniško okolico in naprej. Na tisoče in tisoče oboroženih mož je zrastle v kratkem času kakor iz tal. Nekateri so se bili že privadili orožju že v turških bojih, drugi so se oskrbeli z domačim orodjem: s koli, kosami, cepini, sekirami, s cepci in vilami. Na prsih so imeli prišite bele križe v znamenje svete vojske. Na nebu so videli tiste dni tri mavrice in tri solnce. Rekli so, da pomenja ta prikazen hude čase.

Vidimo torej, da je davčna moč Kranja narasla v dobi od l. 1929 do l. 1935 za več kot 20.000.000 Din, medtem, ko je ostala davčna moč škofje-loškega dela našega sreza blizu na enaki višini.

Te številke se pokažejo šele v pravi luči, ako se upošteva, da se plača na

zemljarini v celi naši banovini malo nad 30.000.000.— Din letno.

Da gre ves ta zelo visok prirastek izključno na račun industrije, trgovine in obrti je razvidno iz tabele, ki prikazuje koliko se je na posamezne davke plačevalo. Iz te tabele pa je tudi razvidno, kako napačno je ono zlonamerno govorjenje, da industrija na davkih ničesar ne plačuje.

Tedenske novice

KRANJ

Matija Škerbec — dekan. Z odlokom škofjiskega ordinariata v Ljubljani je bil prav za svoj godovni dan imenovan za dekana kranjske dekanije g. Matija Škerbec, župnik v Kranju. S tem imenovanjem je bil zopet prenešen sedež obširne in lepe kranjske dekanije v Kranju in s tem tudi izpolnjena želja kranjskega meščanstva. Kakor si skoraj ne moremo misliti Kranja brez sreskega načelstva, ravnotako si skoraj ne moremo misliti Kranja brez dekana.

Po pravici se veselimo njegovega imenovanja. Uverjeni smo, da je dobila kranjska dekanija v novoimenovanem dekantu človeka, ki bo kot mogočen svetilnik svetil v sedanjih težkih in temnih časih. S svojo vplivno besedo in z življenjskim optimizmom, kateremu se ni izneveril v najtežjih časih, bo vodil Kranj in kranjsko dekanijo do cvetočega verskega življenja in do vsesplošnega napredka.

In v tem Vas pozdravljamo!

Na ljudski univerzi bo predaval v soboto 29. februarja ob 8. uri zvečer g. dr. Kuščer o življenju v morskih globinah. Predavanje spremljajo številne skiptične slike. Predavanje se vrši v gimnazijski telovadnici.

„Gorenski rejec malih živali v Kranju“ obvešča vse člane in prijatelje malih živali, da se vrši v nedeljo, dne 1. marca ob pol 10. uri dopoldne v gostilni Lukež, Glavni trg, redni mesečni sestanek, kateri je za člane obvezen in važen.

Vsi ostali ljubitelji malih živali, pa vljudno vabljani.

Ban. svet. g. J. Brodar se je te dni mudil v Zagrebu, kjer je stopil v stik z vodilnimi krogi hrvaških kmetov glede skupne akcije za kmečko samopomoč v državi.

ŠMARTIN PRI KRANJU

Na hiši, ker stanuje občinski predsednik in kjer se nahaja občinska pisarna, je zmanjkalo pre 14 dnevni občinske deske. Ljudje ugibajo kje je. Nekateri mislijo, da je ukradena, drugi zopet, da bo občina Strazišče ukrijena. Od merodajne strani smo pa doznali, da niti prvo niti drugo ni res. Ljudje, ki so z županom g. Križnarjem v ožji zvezi pripovedujejo, da jo je dal g. župan sam sneti s pripombo, da je treba isto prepleškati. Mi smo prepričani, da je g. župan storil to radi tega, da bi se mu nikdar ne moglo prigovarjati, da ni imel vseh stvari v najlepšem redu — tako tudi te občinske deske. Vajeni smo že raznega pleskanja vendar smo vsi zelo radovedni kakšno barvo bo imela novo prebarvano desko. Vsak dan pričakujemo sklicanje javne občinske

seje, na kateri bo g. župan javno prebral revizijsko poročilo in stem korakom zaprl usta vsem tistim, ki šepetajo, da nima občinska uprava vsega v redu. Prepričani smo, da bo na tej seji in iz revizijskega poročila dobil g. župan javno zahvalo za tako dobro in uspešno gospodarstvo naše občine. Vsi tisti možje, ki so bili radi šepetanja nekaterih prav močno potrti, naj zopet dvignejo ponosno glavo in zavrnejo vse očitke, ki so padli na nje, onim, od katerih so bili postavljeni na to odgovorno mesto. Revizijsko poročilo naj bi g. župan razobesil na občinski deski, da bi ga vsi občani mogli sami prebrati in bi tako šepetanje potihnilo. Občan.

TRBOJE

Na novo oživljeno prosvetno društvo priredi na dan 8. marca ob 3. uri popoldne primerno igro „Samostanski lovec“, ki še ni bila nikjer tu v okolici uprizorjena. Zato se vabite v obilnem številu k udeležbi.

BESNICA

Pred dobrimi 3 meseci smo naše Prosvetno društvo spravili zopet v življenje in sedaj kar dobro deluje. Imeli smo že 3 predavanja s skiptičnimi slikami, a tudi 2 igri sta bili igrani.

Sedaj pripravljajo fantje svojo, in dekleta svojo igro, ki bosta igrani 25. marca. Bolj natančno bo „Gorenjec“ pravočasno poročal.

Naši igravci prav dobro igrajo, čeprav so skoraj sami novinci. Opazili smo, da tisti ki prvič igrajo ne zaostajajo prav nič za starejšimi igravci, ter prav lepo in korajžno nastopajo.

Opozarjamo tudi člane, da bomo v kratkem pobirali članarino za l. 1936, na kar naj bo vsak pripravljen.

KOKRICA

Gasilska četa Kokrica. Naša četa se kaj pridno pripravlja za dobrodelno loterijo, katero nam je odobrilo Kmetijsko ministrstvo. Da smo dobili dovoljenje je bilo precej truda, končno k uspešni rešitvi nam je pa pomagal naš narodni poslanec g. Dr. F. Semrov, kateremu se prav toplo zahvaljujemo.

Loterija bo velika novost za Kokrico, saj pri nas in v okolici še ni bilo iste. Potrudili se bomo vsestransko, saj bodo dobitki res velikega pomena za vse sloje. Srečke so že v delu in jih bomo prih. dni že razpošljali oziroma prodajali. Ker je loterija v korist naši četi, ki toliko stremi za izboljšanje gasilnega doma — ki je tako potreben, pripravljamo vsem, da sreček ne odklanjate pač pa pridno segate po njih. Ne bo vam žal, saj ste morda vi med onimi ki jih čaka sreča za mal denar, da dobite glavni dobitek, kateri bo presegal v vrednosti preko Din 5.500.

NAKLO

Na pustno nečeljo in pustni terek je zopet stopil pred našo javnost dramski odsek Kat. prosv. društva. Režiserju in vsem igralcem iskreno častitamo, ker so izborno rešili svojo nalogo.

Poleg tega odseka imamo ustanovljen tudi fantovski in dekliski odsek, ki oba živahno delujeta. Vodstvo društva je v rokah navdse agilnega in obče spoštovanega g. Križaja iz Pivke. Noben korak se mu ne zdi preveč kadrgre za kat. prosvetno stvar. Ne moti nič njega niti druge prosvetarje dejstvo, da se nekateri, ki hočejo zavzeti vodilna mesta pri nas — sploh niso vpisali v društvo, čemur je kriva užaljenost ali kaj. V društvu mora in tudi res vlada prava demokratičnost — ne pa volja posameznika. Veseli nas, da smo ob pravem času spoznali kdo je za in kdo je proti kat. prosveti. Kljub spretnemu izmikanju se koga zaloti včasih pri pravi barvi.

Kat. prosvetno društvo je najmočnejša organizacija pri nas in ne bo klečevala ter molodovala za usluge pri nikomur. Stara šola vsem — po številu članstva.

Luč. Ali naša l. 1931. izvoljena občinska uprava misli pustiti sredino vasi Naklo za zmeraj v temi — vsled krize. Gospodje, manj sestankov za hišni red in „Gorenjca“ — pa nekoliko več skrbi za javno razsvetljava. Kako smo se Naklanci pomenili na magistratu glede dvorane in „Gorenjca“, ki ga je stavila obč.

Kaj pa je v žentniku?

Nekdo Vam je natresel črnilo vanj. **Gospa Ivanka** pa miri neveščo deklo: Črna voda je morilo, kako je oprano perilo. Čim temnejša voda, tem lepše je perilo oprano. Terpentinsvo milo Zlatorog da vedno temno vado, zato pa je s tem milom oprano perilo lepše kot novo. Lepo duhti in iz njega kar puhti po snagi in svežosti!

pisarna na dnevni red meddruštvenega sestanka bomo poročali prihodnjic.

MAVCICE

Kar čez Savo iz Trboj in Moš smo trikrat potegnili žico in pripeljali banovinsko elektriko v naše zasavske vasi. Največ zaslug zato imajo Buševnik, Zirovnik in pa Jakopovec, ki so povzeli tudi težko denarno odgovornost. Nič ne bi mogel verjeti, da bo pri nas elektrika svetila, ki se je vdeležil pripravljalnega sestanka, pritožbe niso nič izdale. Omrežje bomo plačali pri davkih v petih letih, vaška priključna taksa v znesku Din 300, se nam zdi malo visoka, „patentarji“ je ne plačajo. Pogled po vaseh je zdaj bolj odprt, ker se je tu in tam kakšno drevo moglo odsekati ali vsaj kakšna v cesto segajoča veja odžagati. Napejljvali so po hišah sami banovinski monterji skoraj 4 mesece, pred vsim svetmi je prvič svetila na Podreči pri Tomaževcu. Približno svetila na Podreči pri 14 gospodarjih je tudi v Prašah in na Jami nova luč, v Mavčičah jih je pa največ, tudi motor se že oglašča in preganja slamoreznico.

20 februarja je odšla po 21 in pol letih v Ljubljano v Lihtenturnov zavod tukajšnja gospodična učiteljica Pogačar Franja. Kot Gorenjka se je uživala v naše razmere, bila je izvrstna učiteljica in vzgojiteljica, stala je pri zibelki prosvetnega društva, delovala več let kot tajnica pri njem in pri orlicah, bila je živa kronika, 21 let je jemala mleko pri enem in istem kmetu Kupaču. 19 februarja zvečer so ji za slovo zatamburali in zapeli, v imenu njenih učencev je govoril jurist Fr. Jenko, v imenu staršev, krajnega šolskega in občinskega odbora Jamnik Franc, v imenu prosvetnega

društva župnik. V znak hvalečnosti ji je društvo poklonilo skromno darilo. Bog naj blagoslovi njeno delovanje tudi v Ljubljani.

ŠENCUR

Prosvetno društvo se je po daljšem presledku zopet oglasilo in priredilo preteklo nedeljo predpustno burko s petjem „Moč uniforme“. Ta burka je sicer pisana s humorjem in satiro a je deloma naivno izvedena in tudi nekateri dialogi ji jemljejo učinkovitost. Režiser se je potrudil in je nekatero tpele zelo dobro zasnoval. Najbolj je ugajal preobrat, ko se je zakonski trpin ali „copatar“ spremenil v pravega junaka. Ta prizor je izval salve smeha.

Bela žena je pokosila v 42. letu starosti vzornega družinskega očeta Alojzija Prestorja v Srednji vasi. V nedeljo 16. februarja je bil še v Ljubljani, čez dva dni pa je že po kratki mukatrpni boleznii izdihnil. Zadel ga je bila možganska kap. Pokojnik je bil skrben gospodar, značajan mož in splošno priljubljen med prebivalstvom. Svoje življenje je posvečal le svoji rodbini. Bil je tudi velik prijatelj ptičev. Mnogo skritih ur je prešel v svoji sobici in „drobne ptičke pet učiv...“ Ko pa so položili njegovo mrtvo truplo na mrtvaški oder, so ptičje žalostno sklonile glavice in utihlele. kot da bi vedele sirotice, da so za vedno izgubile svojega skrbnega gospodarja. Pokojniku naj dobri Bog za vsa ljubezen in dobrote večno plačilo.

Delavstvo

V nedeljo dne 1. marca 1936., se vrši ob 9. uri dopoldne v Ljudskem domu v Kranju redni občni zbor J. S. Z., strokovne skupine delavcev in nameščencev v Kranju, s sledečim dnevnim redom:

- 1) Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
- 2) Poročilo odbora: predsednika, tajnika, blagajnika, gospodarja.
- 3) Poročilo revizorjev.
- 4) Poročilo zastopnika centrale.
- 5) Volitev novega odbora.
6. Volite delegatov za občni zbor centrale.
- 7) Slučajnosti.

Vsi člani-ce so dolžni, da se občnega zbora udeleže. Tovariši-ce! Občni zbor je najvišji forum naše organizacije. Polagali bomo račune o našem delu in poslovanju. Dali bomo pa naši organizaciji tudi smer, po kateri naj hodi in dela v bodoče v prid in korist delovnemu ljudstvu.

J. S. Z., strokovna skupina delavcev in nameščencev v Kranju.

Prva največja urarska in draguljarska trgovina s podružnico na Gorenjskem

Predno si kaj nakupite, oglejte mojo veliko zalogo in prepričajte se boste, da dobite najceneje, najsolidnejše in po tovarniških cenah le pri tvrdki

**I. LEVIČNIK - urar
KRANJ - JESENICE**
Kupujem staro zlato in srebro!

Starološki kaplan Janez Veider.

Naši kulturni spomeniki

Novoodkrite slike in druge zanimivosti crngrobske cerkve.

Slava Crngroba se je razširila prav tja do morja. Tam se je ob morju sprehajala grofovsko hišo. Takrat so že dalj časa lovili velikansko ribo. Deklica pade v morje in orjaška riba jo požre. Prestrašeni oče pokliče na pomoč crngrobsko Marijo in riba vrže hčerko nepoškodovano na suho. Ribo usmrte in njeno rebro pošljejo v Crngrob.

Ljudje pravijo, da od rebra kane vsako leto ena kapljica. Ko bo padla zadnja, bo sodnji dan.

8. Pri zidanju cerkve, so igrali crngrobski volički važno vlogo. Umrla je vdova, ki je zapustila svoje voličke za zidavo cerkve. In ti volički so bili sila brihtni. Sami so vozili kamenje in pesek, ki ga jim je lomila in nakladala ajdovska deklica. Delavci so imeli postavljen tak oder okrog zidovja in zvonika, da sta volička kar gori na vrh pripeljala zidarjem gradivo. Okrog zvonika pa sta se obrnila in šla nazaj po nov materijal. Brez teh pridnih voličkov, ne bi mogli dograditi take cerkve. Celo leto sta neprestano vozila.

Zaključujemo popisovanje crngrobskih znamenitosti. Ni kmalu cerkve, ki bi bila tako vsestransko zanimiva kot je crngrobska. Je pravi

muzej z najrazličnejšimi zanimivostmi. Vendar to pri Crngrobu ni in ne sme biti glavno. Crngrob je bil in ostane velika in milosti polna božja pot našega Mariji vdanega ljudstva. Kako zupanje so nekaj imeli romarji do crngrobske Marije. S svetim spoštovanjem so se ji bližali. Pri prvem znamenju nad Pevnom so se v duhu zbrali, pri drugem Rdečem znamenju v smrečju so napravili namen, za katerega hočejo romanje opraviti. Glasno moleč so se bližali cerkvi. Trikrat so šli okrog milostnega oltarja po kolenih takoj, ko so prišli v cerkev, ter prosili Marijo zaželjene milosti. In da so te milosti zares prejeli, nam pričajo zaobljubljene podobice okrog oltarja. Pričale so obsečne berglje, ki so se sicer sedaj že porazgubile, pa nam jih kažejo stare slike. Posebno zakonski so svoje težave priporočali Mariji od angela pozdravljeni, ki je spočela samega Sina božjega. Priporočali so se sv. Devici ženi in neveste za božji blagoslov v novem in odgovornosti polnem stanu, v katerega so namestili otroke.

Priporočali so se Mariji bolniki in sploh trpečih in ne zastoj, Zadobljene milosti so pripovedovali drugim in tako je slava crngrobske božje poti vedno bolj rasla in se množila. Naj Marija, ki jo je angel imenoval milosti polno, še nadalje razliva svojo materinsko pomoč vsem, ki jo bodo obiskali v njenem Crngrobu, kot je to delala že dolga stoletja.

K O N E C.

OGLEJTE SI bogato zalogo novodošlih otroških vozičkov: navadnih, sportnih in luksuznih!

Ivan Savnik - Kranj

Pozor!

Sporočamo, da smo z veliko odprodajo po globoko znižanih cenah že pričeli. — Zato hitite, da ugodnega nakupa ne zamudite! — Opozarjamo posebno na krasno zbirno moških kamgarnov.

LOGAR & KALAN
nasi. SREČKO VIDMAR manufakt.
K R A N J

Slovenski kmetje, združite se z hrvaškimi in srbskimi

Bojimo složni — v slogi je moč!

Hrvaški kmetje so nedavno dobojevali velik boj, ki jim bo v sedanjih težkih časih vsaj malo izboljšal njihov težki položaj. Oni so se vsi združili v kmečko samopomoč „Sloga“, katere cilj in namen je, da vse kmete združi v en pokret, da dikтира cene svojih pridelkov posebno pa še živini. Hrvaški in srbski kmetje so se res združili in so vsled svojega skupnega in enotnega nastopa dosegli, da so cene živine porasle od 1 — 2 Din pri kg po kvaletiti.

Tudi mi ne smemo zaostati za svojimi hrvaškimi in srbskimi stanovskimi tovariši. Zato jih moramo v njihovem pokretu podpreti, ne smemo z svojo brezbrzičnostjo škodovati njim, še manj pa sebi. Zato se moramo združiti vsi skupaj in tako v skupni slogi pomagati sebi in svojim stanovskim tovarišem.

Kmečka Zveza za Slovenijo je stopila v zvezo z zastopniki hrvaške samopomoči „Sloga“ zaradi zaščite kmečkih interesov. Kmet naj ne bo več izkoriščevan od raznih brezvestnih kupčevalev, temveč naj sam dikтира cene pri-

Kmet, ki ni z nami je izdajavec! Slovenski kmet spoznaj lastno moč, ki je samo v tvojem složnem nastopu!

Konec trošarinske operete

K koncu meseca marca preneha trošarinsko delovanje kranjske mestne občine. Novi proračun ne kazuje tozadevno nobenih postavk več. S tem dnem preneha na tako nesladen način s takim potom pritoženo poslovanje trošarinskih organov, ki so hoteli obkoliti Kranj z zidom, ki naj bi še bolj odtujil okolico od mesta. Konec bo nepotrebnega vtičanja nosov v potniško petljajo in konec tistega slavnega odloka, glasom katerega bi se morale pri vseh trgovcih z uvedbo trošarine popisati vse stare zaloge in menda s tem tudi konec one nadutosti, s katero je JNS večina pričela svoje delovanje po izvršenih zadnjih občinskih volitvah. Mislimo, da ga ni med njenimi pristajaličev, ki bi z nekako indignacijo ne obsojal, s spodarskega dela, ki ga je ta večina vršila zadnje dve leti. Ni treba, da bi bil naš pripadnik in ni treba da bi nam dal v vsakem oziru prav, gotovo pa je sleherni davkoplačevalec v Kranju sam zase in v svoji duši toliko objektivni in uviden, da mora reči, da tako delovanje občinskega odbora ne more imeti haska za občino in za davkoplačevalce. Z velikimi gestami in napovedmi se je pričelo to delo, privdlo pa do danes ni nikamor drugam, kakor do tja, da se je z malimi izjemami oela proračunska svota, ki je znašala skoro 1.800.000,— porabila za tekuče običajne izdatke in s tem denarjem ni narejena prav nič več, kakor je bilo narejeno tedaj, ko je občinski proračun znašal Din 900.000. torej polovico današnjega.

Glede trošarine smo pisali že toliko, da bi bilo neumnostno izgubljati danes besede, za to naj se omejimo na nekaj pripomb. Ko bi bila večina občinskega odbora treznih misli in bi v resnici želela pametnega sodelovanja z opozicijo, bi v eni ali drugi obliki še vseeno dotaknili gotovi dohodki občini čeprav pod kakršnikoli drugimi naslovom ali pa v obliki popolnoma prostovoljnih dajatev od strani industrije. Ker pa gospodje niso bili ne prej ne slej za trezno besedo, je bila povsem naravna posledica, da se je moral izvajevati ta boj do konca, ker sicer bi se bilo uganjavalo z trošarino stvari, ki jim je določba v pravilniku: da se more posameznikom trošarina pavšalirati: odpirala na široko vrata. Mi vemo tudi danes, koliko so posamezniki uvozili po dnevi in ponoči, plačali trošarine in se bomo o teh zadevah seveda še pogovorili.

Se pri zadnjem občinskem proračunu se je napravil poskus gospodom od večine nuditi prehod preko zlatega mostu, da se spravi zadeva iz sveta in uredi na način, ki bi zaščutil malega konsumenta, trgovca ter obrtnika, pa žal tudi ta poskus je bil od strani večine odbora z upravnim neumernim burniranjem. Zadeve vsoprednega interesa tako obravnavati more samo človek, ki nima pojma o praktičnem gospodarstvu, človek, ki je lahko dober pedagog, dober matematik ali kaj drugega, brezdvomno pa slab praktičen gospodar, česar mu seveda ni zameriti, če se gospodarstva ni učil od mladih nog. Žal je kranjska občinska večina prenatrana z učenimi ljudmi najrazličnejših teorijskih znanj, zelo slabo pa je zasledena z praktiki, ljudmi trdega dela in prerivanja skozi vsak pot življenja. Teoretikov je za tako gospodarstvo, kakor je kranjsko občinsko, prav kamala dosti, večini predsedaja že samo eden. Mi potrebujemo praktičnih ljudi, z izkušnjami, ki vedo ceniti kaj je delo in kako se v potu svojega obraza s trdim delom služijo denar in kako se je služil krajcar v še trših časih, kakor so današnji; vsaj za Kranj.

delkom, kateri preživljajo njega in njegovo številno družino. Zato je predvsem nujno potrebno da se vsi kmetje združijo pod okrilje Kmečke Zveze, ter da se v tem cilju naminovno pokoravate njenim navodilom kakor tudi navodilom njenih organov, zato postavljenih po vseh vaseh in semnjih ob času tržnega dne. Poverjeniki, vam bodo živino ocenili ter takoj odredili ceno iste po kvaletiti. Zaupajte torej v svojo lastno moč in svoje stanovsko organizacijo Kmečko Zvezo. Samo v slogi je moč! Zato naj ne bo med nami izdajavca.

Da pa bo vsa ta akcija uspela in jasna vsakemu, se bo v to svrhu vršilo v pondeljek dne 2. marca 1936 ob 1 uri popoldne veliko zborovanje vseh kmetov cele Gorenjske, posebno še kranjskega okraja.

Zborovanje se bo vršilo v dvorani Ljudskega doma, poročal bo predsednik Kmečke Zveze za Slovenijo, g. J. Brodar, bivši državni poslanec.

Op uredništva: „Gorenjec“ bo v bodoče vedno poročal o cenah živine, katere veljajo za naslednji tržni dan.

Ko je bil od strani občinske večine odbil zadnji poskus potrebne sporazuma v trošarinski zadevi, je stvar šla svojo pot naprej toliko časa, da so pod pezo realnih pritiskov gospodje od večine v sedanjem občinskem odboru sami umaknili tega bolnega konja in svoje fronte. S tem se je zaključilo najsmušenejše dejanje občinskih odborov, od kar Kranj stoji.

Ta trošarinska zadeva in način njene uvedbe očituje, da so gospodje, ki so si jo s pomočjo znanih, dobro plačanih strokovnjakov izmislili, bili zelo navni pri presoji zadeve iz praktičnega vidika. Prav po diletantsko so hoteli v mulih kranjskih razmericah ustvariti velemot, ki bi se obdalo krog in krog z neizprosnimi obrazi trošarinskih organov in sleherni, ki bi prestopil meje kranjskega mesta, tako so si zamišljali, bi nehoti dobil že na isti respekt pred modrostjo občinskih očetov. Aparat, ki bi bil podoben mali vojski, bi bil vedno na razpolago za vse prilike in čase slučajno na krmilu se nahajajoče občinske večine in čim večjo vojsko ima general, tem slovitješa so njegova dejanja, če so venčana z uspehi; seveda tem večja pa je njegova žalost in sravnota, če z takim aparatom potem propade, kar se je sedaj zgodilo očetom naše občinske večine.

Morda jih bodo stvari, kakor so kopališče, trošarina in „Prevola“ vendar le spametovale in bodo kot taki ob prvih občinskih volitvah motrili razmere iz drugega vidika in se ne bodo udajali fantostom, ki so jim govorili o volilni armadi od strani občine baje zatiranega uradništva ter tako umetno nosili razdvojenost med meščanstvo in uradništvo, s katerim je slednje od pamtveka živelo v Kranju v najlepših prijateljskih odnosih in katerih časov ter razmer si žele tudi še danes najaz.

Prepričani smo, da bomo končno vendar dosedli, da se v gospodarskih zadevah more govoriti tudi s političnimi nasprotniki, in da ga ni odklanjati, če bi bil tudi en sam pripadnik ene politične grupe, če prihaja s treznimi razlogi v eni ali drugi občinsko-gospodarski zadevi. Prej ali slej bo zmogalo tudi v Kranju prepričanje, da je za praktično gospodarstvo treba ljudi prikritičnih izkustev, ne pa učenih teoretikov, ki so sicer prav tako dobrodošli kot svetovalci, ki pa morejo potem prvi čas uvideti, kje je trenotek, ko se s svojimi teoretičnimi navetmi morajo umakniti na ljubo dobre izvedbe stvari.

Ko bi bili ti gospodje v eni ali drugi občinski zadevi samo malo prislutnili, do kam morejo in smejo, da zadeve ne zavozijo na naprčen tir, pa bi bilo njih gospodarjenje danes venčano z vsaj nekaj pozitivnimi uspehi. Ker pa so besneli v enomer naprej in hoteli vsi na enkrat postati velemožje z ogromnimi zaslugami za svoje soobčane, so se s tem ne le vsi skupaj osmešili, temveč tudi vsako zadevo zapeljali v tak tir, da nastajajo iz nje za občino danes samo nepotrebni visoki izdatki. Nas vseh dolžnost je, da z umnim in treznim občinskim gospodarstvom učimo svoje naslednike, kako jim bo postopati, če želijo sebi in svojim soobčanom v gospodarskem oziru dobro. Če pa bomo svojim mlajšim dajali vzgleda, kakor jih imajo danes v Kočevju in marsikje drugje širom Slovenije, potem smo jim storili s tem najslabšo uslugo in jim zapustili najbednejšo dediščino. Megalomanija v gospodarstvu je največja hiba, s katero tepe vsakdo, ki jo poseduje, samega sebe.

Upamo, da bodo večinski gospodje tudi prišli do tega prepričanja, pred vsem pa da bodo

uvideli v velikih neuspehih pravilnost nemškega reka, ki se glasi: „Gru ist eine jede Theorie, bunt ist die Praxis“ Siva je vsaka teorija, pestra je praksa.

MLEKARSKA ZADRUGA V NAKLEM ZOPET ZMAGALA V TROŠARINSKI ZADEVI.

Našim čitateljem je gotovo znano, kako se je Mlekarska zadruga v Naklem uprla pobiranju davščine na blagovni promet, ki jo je kranjsko občina protizakonito od nje pobrala od mleka in mlečnih izdelkov, katere je v Kranj uvažala. Gotovo je še vsem v spominu, kako je ta kmečka zadruga branila svoje pravice in zmogala pred upravnim sodiščem in končno še pred državnim svetom v Beogradu. S sodbo je ustvarila preudice za vse one, ki so davščino na blagovni promet neopravičeno plačevali.

Ko je kranjska občina potem uvedla trošarino, jo je zahtevala tudi od Mlekarske zadruge za vse mlečne izdelke, s katerimi zalaga dnevno kranjske meščane — a zopet neopravičeno, o čemur smo tudi že parkrat pisali. Ko se je zadruga iz „Gorenjca“ podučila, da občina trošarino od nje neopravičeno pobira, je vložila pritožbo na občinski zastop, ki je — čujite in strmite — tej pritožbi s svojim odlokom od 23. 2. 1935 št. 420, tudi ugodil. V tem odloku pravi, da občina pritožbi zadruge ugodi, navaja pa, da je za naprej od plačevanja trošarine oprosti, ker smatra, da je uvoženo blago živilo, ki se uvažava v Kranj za neposredno prehrano iz bližnje okolice. Zadrugi bo bržčas vseeno iz katerega razloga ji ni treba plačevati trošarine, ni pa za kranjske davkoplačevalce vseeno, ako občina pravilno tolmači trošarinske predpise ali ne. Predvsem občina nima nikake pravice kogarkoli — tedaj tudi ne Mlekarske zadruge oprostiti plačevanja trošarine, ako je predpis v tarifi in po pravilniku uveljen, in niste te dve činjenice protizakonite. Občina je morala pritožbi zadruge ugoditi iz razloga, ker mleko in mlečni izdelki sploh niso predmet trošarinske tarife, vsled česar je vso dosedanjo trošarino neopravičeno pobrala in je vsled tega zadruga opravičena, da izterja tudi za nazaj vso že plačano trošarino. Oproščati koga od plačevanja trošarine, pa občina ni upravičena, ker bi taka pravica lahko peljala do nedoglednih posledic. Občina nima nobene pravice katerikoli stranko od trošarine, če je enkrat pravilno določena, oprostiti, od druge pa plačilo zahtevati, kar bi morala občina dobro vedeti, saj ima v neki takni zadevi že sodbo upravnega sodišča v rokah.

Kakor čujemo je občina za prihodnje proračunsko leto trošarino opustila, gotovo tudi radi tega, ker je iz pravnih razlaganj v „Gorenjcu“ spoznala, kaj sme vse trošarini podvreči in kaj ne.

KMETIJSTVO

RADIO PREDAVANJA

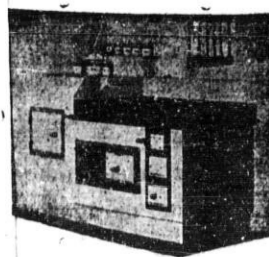
v mesecu marcu.

1. Ing. Janežič: Ameriški kapar San Jose.
8. Flego: Delo v vinogradu.
15. Gosak: Valenje, oskrba in prehrana piščancev.
19. Ing. Mikuš: O sortah krompirja v Sloveniji.
22. Inkret: Kako naj pospešujemo rejo malih živali.
25. Ing. Tavčar: O gozdarstvu.
29. Ing. Skubic: Zvišajmo rodovitnost sadnega drevja.

Gospodična si je pred več tedni izposodila pri tukajšnjem cerkovniku trenchcoat in ga še do danes ni vrnila. Tem potom opozarjam dotično gospodično naj istega takoj vrne, ker ga bom drugače izterjal drugim potom. Peter Malac, cerkovnik Kranj.

Naznanilo!

Čenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem preselil svojo pečarsko obrt iz Vidovdanske ceste 11. (poleg gimnazije) na Mestni trg 18. (v hišo g. Kocbeka). Tem potom opozarjam, da imam na zalogi tudi izgotovljene predmete in jih intereseanti lahko vsak čas ogledajo v novo odprtem lokalu. Čenjenemu občinstvu se priporočam za nadaljno naklonjenost.

Moje geslo je še vedno
Dobro blagol
Nizke cene
Vinko Oselji
pečarstvo
Kranj, Glavni trg 18.

Za
zlatino in nevesto
lepa izbira

Oglejte si bogate izlozbe, kar ni v izlozbah je v
B. RANGUS — KRANJ
Ogled in informacije, brezobvezno.
Vaš interes je, da si pred nakupom ogledate
Popravila ceno in kvaliteto
izvršujejo! —

Kupujem staro zlato in srebro

Cviček
pravi dolenski, dobite pri Centralni vinarni
v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

MALI OGLASI
Za vsako besedo v malih oglasih se
plača 0 50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to
stroko spadajoča dela vam nudi naj-
ceneje ter se priporoča Viktor Tonejz
tapetnik, v hiši g. F. Azmana.

Sobo s posebnim vhodom iščem v centru mesta.
Ponudbe na upravo.

POZOR! Vsa kolarska dela izdeluje iz
najboljšega, suhega jesenovega lesa
strokovnjaško, trajno in poceni.

Dolenc Jože, kolar
STRAZIŠČE pri KRANJU,
Gasilska ul. 122 poleg Gasilskega doma.
Kupim vsako množino samo prvovr-
stnega jesenovega lesa.

**Važno! Modroce! Otomane, spalne di-
vane itd. izvršuje solidno in po niz-
ki ceni Bernard Maks, tapetnik, po-
leg Stare pošte, Kranj.**

Knjižnice kranjske Mestne hranilnice v znesku
7000.— in 24.000.— Din prodam. Samo pisme-
ne ponudbe na upravo pod „Gotovina“

Hišo ali stavbišče v Kranju kupim. Ponudbe
na upravo pod „Hišo“.

Krojaškega pomočnika za male kose sprejem
takoj. Janc Jože kraj. mojster Senično 5 p.
Križe.

Repo za krmo do 2000 kg prodam Mali Janez
Letence 5 p. Golnik.

Mirna stranka išče dvosobno stanovanje s ku-
hinjo v mestu, poizve se v upravi.

Odda se v najem, v sredini mesta, takoj, pri-
bližno 22 metrov dolg in 10 metrov širok
prostor, ki je poraben za klet, skladišče ali
obr. Najemnina ugodna. Naslov v upravi
lista.

Prodaja se Ford-Limosina, generalno poprav-
ljena, v najboljšem stanju, Balongume. Cena
ugodna. Naslov v upravi lista.

Od 26.2. do 10.3.

BELI DNEVI

Brisače na meter 50 cm
 7 Neobelj. m D 5,50, 7
 8 Beljene m D 8, 10,50
 9 Modro karirane D 7,50
 10 Bele damast D 13,-

Namizni prti po metru.
 11 Belo kockasti šir. 120 Din 21, 24
 12 Belo kockasti šir 150 Din 29
 13 Rdeči, roza, modri Din 32

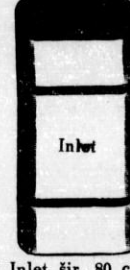

1 Neobeljeno platno (molinos) šir. 68 cm Din 5
 2 Boljše vrste Din 5
 3 Neobelj. platno boljše vrste 76 cm. Din 6
 4 Zelo močno grobo pl. Din 7,50
 5 Neob. platno za rjuhe šir. 150 cm Din 12
 6 Zelo močno pl. D 16

15 Reklamno belo platno, meter samo Din 5,-
 16 Boljša kvaliteta D 6
 17 Jugoslavija platno, zelo dobre kval. Din 7
 18 Finejša vrsta Din 8
 19 Savnikovo platno, specialno fino in trpežno, šir. 80 cm. Din 10

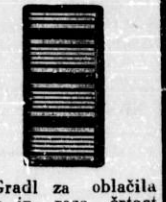
PERJE
 28 Naravno mešano perje rekl. cena kg Din 6,-, 8,-
 29 Mešano perje boljše vrste kg Din 16,-, 20,-, 25,-
 30 Fino naravno kemično čiščeno kg Din 33,-, 43,-
 31 Fino gosje perje kg Din 60,-, 80,-, 130,-
 32 Beli fini puh rekl. cena kg Din 70,-
 33 Najfin. sivi puh kg Din 125,-
 34 Najfin. beli puh kg Din 170,-, 200,-, 360,-

20 Reklamni šifon samo Din 5
 21 Boljše vrste Din 5
 22 Angleški finj šifon šir. 80 cm samo D 9,50
 23 Najfinejši šifon šir. 90 cm Din 15
 24 Najfinejši batist šifon šir. 80 cm od Din 11 - 15
 25 Platno za rjuhe, doš. bre kval. šir. 150 cm Din 15,-
 26 Boljša vrsta Din 18,-
 27 Najfinejša Din 25,-

35 Platno za kapne tenkonitno 180 cm Din 24
 36 Boljša vrsta Din 28
 37 Inlet šir. 80 cm Din 9,75
 38 Inlet šir. 120 cm Din 15 - 25
 39 Najfin. Macco 120 cm Din 35
 40 Najfin. Macco 140 od Din 30 - 48
 41 Gradl za madrace progast šir. 120 cm Din 20, 26
 42 Damast gradl 120 Din 24, 28
 43 Damast gradl lanen Din 34
 44 Gradl progast lanen Din 30, 36

la šifon Schroll in Lilien
 45 Najfinejši 80 cm od Din 15 - 21
 46 Najfinejši 90 cm od Din 18 - 23
 47 la la batist šifon 80 cm Din 17
 48 Najfin. za rjuhe 150 cm Din 30 - 40
 49 Najfin. za kapne 180 cm Din 35 - 46

50 Gladki beli žep. robci tuc. Din 18,-
 51 Z azurjem Din 30,-
 52 Fini z azurjem Din 52,-
 53 Najfinej. D 58,-

54 Bela frotirka z lepo barvastu borduro vel. 30x50 cm samo Din 4
 55 Boljša vel. 40x60 cm Din 6,-
 56 Frotirka z napisom „Dobro jutro“ v. 40x75 barv. borduro velikost Din 7,50 45x100 cm Din 15,-
 57 Gladka bela frotirka z ali brez bordure vel. 40x85 cm Din 10, 12
 58 Bela frotirka z lepo borduro velikost Din 15,-
 59 Težja vel. 50x100 cm Din 20,-
 60 Večja težka Din 25

61 Frotirka špec. težka kval. z lepo borduro vel. 50x124 Din 29,-
 62 Najfinej. vel. 60x135 Din 39,-

63 Pisani žepni robci Din 21
 64 Boljši žepni robci Din 24,-
 65 Še boljši D 36,-
 66 Fini pisani in beli žepni robci Din 42,-
 67 Finejši beli z borduro, azur Din 60, 70 cm
 68 Najfin. D 90,-

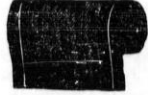
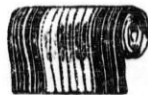
74 Posteljne garniture za mizo in 2 postelji v lepi rdeči in zeleni barvi z rumeno in zel. rožasto borduro kompletna Din 200,-
 77 Finejša vrsta v rdeči, modri in zeleni barvi Din 340,-
 78 V modnih barvah in vzorcih Din 310,-
 79 Najfin. vrsta svila komb. vzorci Din 520,- - 580,-

80 Damast bel namizni prt D 48,-
 81 Damast garnitura 1 prt 6 ser-vjetov Din 102,-
 82 Najfin. Schroll Din 145,-
 85 Najfin. Schroll čajna (kavna) Din 160,-

69 Gradl za oblačila modro in raza črtast šir. 70 cm Din 7,50
 70 Boljši črtast in vzorčast 120 cm Din 14,-
 71 Atlas bel šir. 80 cm Din 11 - 15
 72 Atlas bel šir. 120 cm Din 23,-
 73 Damast najfin. 80 cm Din 23,-
 74 Damast šir. 120 cm Din 35,-
 75 Damast šir. 140 cm Din 40,-

84 Store od Din 140,- do 430,-
 85 Garnitura: store in posteljno pregrinjalo Din 520,- do 800,-
 Vel. izbira rožno delo:
 86 Boljša zavese Din 70, 80

Kompletne zavese Din 90 - 130
 87 Predposteljnik v moder. vzorcih vel. 68x120; 65x128 cm Din 32, 45
 88 Orientalski predposteljnik, velikost 60x120 cm, Din 88
 89 Najmoder. juta, 86x125 Din 128

94 Stenska preproga s slikami vel. 70x175 cm Din 70,-
 95 Večja gobelin 70x185 cm Din 125,-
 96 Moderna zidna preproga iz najfin. jute velura orijent vz. vel. 80x184 Din 350,-

97 Cen. slamnati predpražnik Din 10,-
 98 Večji pleten; vel. 35x62 cm Din 12,-
 99 Iz kokosa Din 14, 32, 35
 100 Močan 33x52 Din 32
 101 Večji 40x70 Din 50
 102 Rožaste odevje z belu vato ročno delo Din 80,-
 103 Trpezna klot Din 96 - 150
 104 Krasna brokat Din 225,-
 105 Najfinejša svilnena Din 320,-

IVAN SAVNIK-KRANI

Čevljarjem!

Javnosti dajemo pismo, ki ga je poslal gospod Richard Neumann, zet gospoda Hertmanna lastnika firme Josip Hertmann in sin d.d. v Zagrebu, gospodu Milivoju A. Saviću v Beogradu, Milorada Draškovića ulica 4, usnjarskemu trgovcu in predsedniku takozvanega in samozvanega Akcijskega odbora proti „BATI“

OSNOVANO 1909
JOSIP HERTMANN I SIN D.D.
 ZA TRGOVINU KOŽOM

CLEARING PROMET KOŽ
 POŠT. ŠTED. ZAGREB 33500

ZAGREB
 JELAČIĆEV TRG 25
 TELEFON B* 4420
 TELEGRAFSKA ADRESA
 HERTMANSIN/ZAGREB

POŠTANSKI DOKUMENT B9 ZAGREB 16

INC. RICHARD NEUMANN
 ZAGREB
 Jelačićev trg 12.

Zagreb 5 juna 1935.

Gosp.

Milivoje A. Savić,

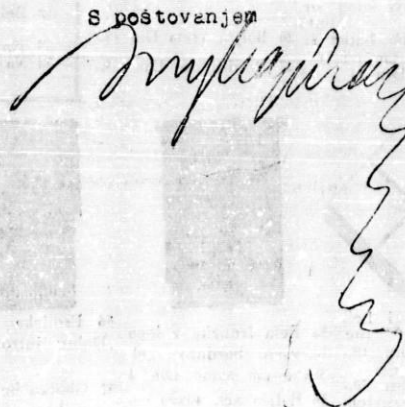
Beograd.

Kao blagajnik Centralnog komiteja Akcionih odbora
 za zaštitu nacionalne kožarsko-obućarske proizvodnje doznačio sam Vam
 danas na Vaš čekovni račun kod Poštanske štedionice

Dinara 6.000.-- /šest hiljada/

koji iznos izvolite upotrebiti za Akcioni odbor Beograd.

S poštovanjem

To je avtentični dokaz, da se za denar usnjarske industrije in usnjarskih trgovcev organizirajo protestni zbori proti „Bati“. Vse to se dela v cilju, da se obdržijo visoke cene usnju in čevljarskim potrebščinam, torej tudi obutvi.

Bata